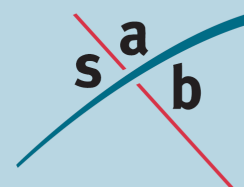

quick scan flora en fauna

IJsselstein, Hogedijk / Panoven

Gemeente IJsselstein

Datum: 10 mei 2013
Projectnummer: 110201

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie	3
1.3	Toekomstige situatie	4
2	Toetsing	5
2.1	Onderzoeksmethodiek	5
2.2	Gebiedsbescherming	5
2.3	Soortenbescherming	5
3	Conclusie	11
3.1	Gebiedsbescherming	11
3.2	Soortenbescherming	11
3.3	Zorgplicht	12
3.4	Aanbevelingen	13
	Bijlage 1: Literatuurlijst	14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In IJsselstein (gemeente IJsselstein, provincie Utrecht) is in het gebied tussen de Hogedijk, Panoven en Baronieweg de realisatie van twee supermarkten en bedrijvigheid beoogd. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB en betreft fase 2 van de ontwikkeling van het plangebied. De quick scan flora en fauna geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op deze plek.

Afbeelding 1: Globale ligging plangebied (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Huidige situatie

IJsselstein ligt ten westen van Nieuwegein, ten zuidwesten van Utrecht en ten noorden van Vianen. Het plangebied ligt in het oosten van IJsselstein in de nabijheid van de rijksweg A2. De directe omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door de rivier de “Hollandse IJssel”, het nationaal landschap “het groene hart” in het noorden, westen en zuiden van gemeente IJsselstein en de rivier de “Lek” in het zuiden. Het plangebied wordt begrenst door de Baronieweg in het zuiden, de Panoven in het westen, de Hogedijk in het oosten en noordoosten en bebouwing in het noorden.

In de huidige situatie wordt het plangebied omgeven door stedelijke bebouwing in het noorden en oosten. Ten westen ligt het bedrijventerrein “Paardenveld” en ten zuiden liggen de bedrijventerreinen “Lagedijk” en “Over Oudland”. Binnen het plangebied staat geen bebouwing en zijn diverse groene elementen (weide, groenstroken, bomen) en infrastructuur (wegen, watergangen) aanwezig.

1.3 Toekomstige situatie

Voor de toekomstige plannen is beoogd de aanwezige weide, de groenstrook aan de Panoven en de bomen met groenstrook aan de Parallelweg te verwijderen. De Parallelweg verdwijnt en wordt vervangen door een fietspad. De watergang tussen de Baronieweg en de Tinbergenlaan wordt verbreedt, de huidige greppels aan weerszijde van de Parallelweg worden gedempt en parallel aan de Baronieweg wordt een nieuwe watergang gerealiseerd. Daarnaast is op de groenstrook tussen de Baronieweg en de te realiseren watergang de aanplant van nieuwe bomen voorzien. In afbeelding 2 is een globale indruk gegeven van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Afbeelding 2: Globale indruk plangebied; groenstrook aan de Boerhaavelaan nabij kruising met Panoven, berm aan de Panoven ter hoogte van de kruising met de Boerhaavelaan, plangebied (fase 2) gezien vanaf de Panoven, Parallelweg met aan weerszijde een groenstrook met Essen, Parallelweg en plangebied (fase 1) gezien vanaf de kruising Parallelweg – Maria Montessoristraat, te verbreden sloot aan de Tinbergenlaan (rechts) en Baronieweg (links) (SAB, 2013).

2 Toetsing

2.1 Onderzoeksmethodiek

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB B.V. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 7 mei 2013 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in of nabij een gebied dat is aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet. Het dichtstbijzijnde gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 betreft het Natura 2000-gebied "Uiterwaarden Lek". Dit beschermde gebied ligt op ongeveer 5800 meter afstand. Gezien tussenliggende elementen (stedelijke bebouwing, agrarisch gebied) en de grote afstand zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het beschermde gebied niet te verwachten.

2.2.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), maar het gebied "Hollandse IJssel" en het "IJsselbos" in de directe omgeving van het plangebied zijn wel aangewezen als EHS. Gezien de ligging buiten de EHS is geen sprake van directe aantasting van de EHS. Indirecte effecten zijn ook niet te verwachten gezien de reeds tussenliggende versturende elementen zoals de rijksweg A2 en stedelijke bebouwing. Negatieve effecten op de EHS zijn niet te verwachten.

2.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten

en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben.

2.3.1 Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het plangebied bestaat uit weides en groene stroken en bermen langs de Panoven, Parallelweg, Boerhaaveweg en rondom de sloot nabij de Tinbergenlaan. Ten tijde van het veldbezoek waren de groene stroken, bermen en weide niet gemaaid, met uitzondering van de groenstrook op de Boerhaavelaan. Langs de randen van de weide en op de groenstroken staan verschillende bomen en heesters als Meidoorn (*Crataegus monogyna*), Vlier (*Sambucus nigra*), Es (*Fraxinus excelsior*) en Populier (*Populus sp.*). Op de kruising Boerhaavelaan – Panoven staan aan de rand van de percelen van het bedrijventerrein een lage haag van beuken (*Fagus sylvatica*).

De groenstroken en bermen worden gekenmerkt door algemene plantensoorten als Paardenbloem (*Taraxacum officinale*), Zuring (*Rumex sp.*), Weegbree (*Plantago sp.*), Smeewortel (*Symphytum officinale*) en Madelief (*Bellis perennis*). De aangetroffen plantensoorten zijn kenmerkend voor een voedselrijk en verstoord ecosysteem. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied dan ook niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van beschermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn weides, bermen en groenstroken aanwezig. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, Egel (*Erinaceus europaeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en Mol (*Talpa europaea*) niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Uit de verspreidingsliteratuur zijn in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren als Steenmarter (*Martes foina*) en Boommarter (*Martes martes*).

Steenmarter

De steenmarter komt vooral voor in parklandschap, maar ook in volkomen bosloze gebieden en in stedelijke gebieden. Hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen. Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. In het plangebied zijn wel elementen als groenstroken, greppels en bermen aanwezig, maar zijn geen sporen (ontlasting, resten van voedsel/prooien) aangetroffen. Verder ontbreken potentiële verblijfplaatsen (oude boerderijen, schuren) in het plangebied waardoor het niet waarschijnlijk is dat de Steenmarter in het plangebied aanwezig is.

Boommarter

Uit de verspreidingsliteratuur blijkt dat de Boommarter (*Martes martes*) mogelijk in het plangebied kan voorkomen. De boommarter leeft bij voorkeur in bossen. In Nederland komt de Boommarter in allerlei typen en leeftijden bos voor. Gezien de ligging van het plangebied in een stedelijke omgeving, het ontbreken van bosrijk gebied wordt de aanwezigheid van de Boommarter in het plangebied niet waarschijnlijk geacht.

Sporen en individuen van overige strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen in het plangebied. Negatieve effecten op strikt beschermde grondgebonden zoogdieren in het plangebied zijn niet te verwachten. Nader onderzoek is niet noodzakelijk.

2.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Voor de plannen worden geen gebouwen gesloopt waardoor negatieve effecten op gebouwbewonende soorten zijn uit te sluiten. Wel worden de aanwezige bomen binnen het plangebied gekapt.

De aanwezige bomen in het plangebied bestaan voor het overgrote deel uit Essen, Populieren en Meidoorn. Bij alle aanwezige bomen zijn geen holtes, spleten, scheuren of losse bast aangetroffen welke in potentie een verblijfplaats voor vleermuizen kunnen vormen. Hierdoor is de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek naar vaste rust- en verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten is niet noodzakelijk.

Vleermuizen maken vaak jarenlang gebruik van vaste aanvliegroutes tussen verblijfplaats en foerageergebied, daarom kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied. Lijnvormige elementen hebben waarde voor vleermuizen door de voor echo-oriëntatie noodzakelijke lijnvorm tijdens vliegroute en foerageren, beschutting tegen wind, insectenrijke luwte, insectenrijke vegetatie en beschutting tegen predatie. Deze functies van een lijnvormig element moeten dus behouden blijven. Effecten van het weghalen van (delen van) lijnvormige elementen zijn afhankelijk van de landschappelijke context, bijvoorbeeld in een gebied met veel wind zal dit meer effect hebben dan in een meer windluw gebied.

Binnen het plangebied zijn duidelijke lijnvormige elementen te onderscheiden. Aan weerszijde van de Parallelweg en bij de sloot aan de Tinbergenlaan staan bomenrijen met Essen. Deze bomenrijen worden met de beoogde plannen niet behouden. Hoewel op het inrichtingsvoorstel wel nieuwe bomenrijen zijn ingetekend, zijn negatieve effecten van de beoogde ontwikkelingen op vaste vliegroutes niet uit te sluiten. Nader onderzoek dient te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van vliegroutes langs de bomenrijen aan de Parallelweg en langs de sloot aan de Tinbergenlaan.

2.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals Merel (*Turdus merula*), Ekster (*Pica pica*), Koolmees (*Parus major*), Huismus (*Passer domesticus*) en Vink (*Fringilla coelebs*). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen globaal van half maart tot half juli.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Uit de verspreidingsliteratuur zijn in de omgeving van het plangebied (uurhok 130 – 445) waarnemingen bekend van jaarrond beschermde vogelsoorten als Huismus (*Passer domesticus*), Gierzwaluw (*Apus apus*), Buizerd (*Buteo buteo*), Roek (*Corvus frugilegus*), Slechtvalk (*Falco peregrinus*) en Sperwer (*Accipiter nisus*).

Gedurende het veldbezoek is enkel de Huismus (*Passer domesticus*) in het plangebied waargenomen. Nesten van huismussen zijn in de regel te vinden in allerlei menselijke bebouwing: onder dakpannen en in kieren en gaten in muren. Door de afwezigheid van bebouwing in het plangebied zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van de Huismus in het plangebied niet te verwachten.

Sporen (nesten, horsten, veren, uitwerpselen) en individuen van andere jaarrond beschermde vogelsoorten als Gierzwaluw, Roek en Buizerd zijn niet aangetroffen in en nabij het plangebied. Gezien de open landelijke omgeving rondom IJsselstein wordt verwacht dat Gierzwaluwen, Roeken en roofvogels mogelijk wel foerageren in de omgeving van het plangebied, maar vaste verblijfplaatsen (nesten, horsten) zijn niet aangetroffen in het plangebied. Om die reden zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogelsoorten niet te verwachten en is nader onderzoek niet noodzakelijk.

2.3.5 Amfibieën

Binnen en direct nabij het plangebied zijn watervoerende elementen en bossages aanwezig welke in potentie de voorplanting en overwintering van amfibieën mogelijk maken. Dit betreft de sloot in het plangebied aan de Tinbergenlaan welke via de watervoerende elementen op het bedrijventerrein “Over Oudland” verbonden met de pol-

der “Over Oudland” . In de sloot in het plangebied zijn ten tijde van het veldbezoek juvenielen van amfibieën aangetroffen.

Uit de verspreidingsliteratuur blijkt dat soorten als Bruine Kikker (*Rana temporaria*), Gewone Pad (*Bufo bufo*) en Kleine Watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) in de omgeving van het plangebied voorkomen. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen. Strikt beschermde soorten zijn in en in de omgeving van het plangebied niet waargenomen. Nader onderzoek is daarom niet noodzakelijk.

2.3.6 Reptielen

De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijvoorbeeld heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). Alleen de ringslang houdt zich in nattere gebieden met een meer natuurlijke oeverzone. Op basis van de binnen het plangebied aanwezige habitats (grasland, beemaide groenstroken en bermen) en de ligging in stedelijk gebied is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op reptielen worden niet verwacht.

2.3.7 Vissen

In het plangebied zijn permanent watervoerende elementen aanwezig, daarom kan de aanwezigheid van vissen niet worden uitgesloten. De sloot aan de Tinbergenlaan staat via andere watervoerende elementen op het bedrijventerrein in verbinding met sloten in het buitengebied van de polder “Over Oudland”.

De strikt beschermde vissoort Kleine Modderkruiper (*Cobitis taenia*) is in de omgeving van het plangebied waargenomen. De kleine modderkruiper komt voor in stilstaand en langzaam stromend water, (polder)sloten, greppels, beken, kanalen en oeverzones van meren en plassen. De kleine modderkruiper is niet zo kieskeurig op het gebied van kwaliteit van het water. Ook qua bodemsubstraat is de soort flexibel. Hoewel de soort een zanderige bodem prefereert, komen ze in Nederland ook veel voor in wateren met een dikke sliblaag. De kleine modderkruiper komt ook in wateren zonder vegetatie voor.

Ten tijde van het veldbezoek zijn activiteiten van vissen (kolken, bodemberoering) waargenomen en zijn in aangrenzende, direct verbonden sloten juveniele vissen aangetroffen. Aan de oever van de sloot staan algemene waterplanten als Lisodode, Waterpest en Watermunt. De bodem is bedekt met grof en fijn organisch materiaal en wordt afgewisseld met delen fijn zand en slib. Verder zijn diverse insecten(-larven) en juveniele amfibieën aanwezig welke als potentieel voedsel voor vissen kunnen dienen. Hierdoor is de sloot aan de Tinbergenlaan mogelijk een geschikt habitat voor de Kleine Modderkruiper en is het aannemelijk dat deze soort aanwezig is in het plangebied. Bij het verbreden van de sloot aan de Tinbergenlaan kunnen negatieve effecten op de Kleine Modderkruiper niet worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van de Kleine Modderkruiper dient te worden uitgevoerd in de sloot aan de Tinbergenlaan.

2.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet in een dergelijk biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en weekdieren zijn ook niet te verwachten gezien de habitats.

3 Conclusie

Het plangebied betreft een perceel tussen de Hogedijk, Panoven en Baronieweg in IJsselstein (gemeente IJsselstein, provincie Utrecht). Op deze locatie is de realisatie van twee supermarkten en bedrijvigheid beoogd, worden de aanwezige groene stroken verwijderd, worden bomen gekapt en wordt de sloot aan de Tinbergenlaan verbreed. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

3.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Gezien de ligging van het plangebied buiten de EHS en beschermde natuurgebieden (5800 meter Natura 2000-gebied “Uiterwaarden Lek”) zijn negatieve effecten niet te verwachten.

Voor dit plan is geen sprake van een vergunningsaanvraag in het kader van de Nb-wet.

3.2 Soortenbescherming

De meeste van de in het plangebied voorkomende soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

Met de plannen zijn negatieve effecten op ontheffingsplichtige vleermuizen en de Kleine Modderkruiper niet op voorhand uit te sluiten. Voor deze soorten geldt, bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen, een ontheffingsplicht in het kader van de Flora- en faunawet.

Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden naar :

- *Vliegroutes langs de Parallelweg en Tinbergenlaan van alle (in de omgeving) voorkomende vleermuissoorten.*

Vliegroutes zijn alleen beschermd als ze essentieel zijn voor het goede voortbestaan van de soort ter plaatse. Dat blijkt vaak pas uit het nader onderzoek. De functionaliteit van de vaste voortplantingsplaats of vaste rust- en verblijfplaats van de vleermuis wordt aangetast als (delen van) het essentiële gebied waar de vleermuis aangetroffen is, vernietigd wordt of wanneer de kwaliteit daarvan verslechtert. Bij ingrepen op lijnvormige structuren moet altijd gekeken worden naar de impact op zowel vliegroute als foerageergebied.

- aanwezigheid van de Kleine Modderkruiper in de sloot aan de Tinbergenlaan.

Onderzoekperiode april tot en met oktober. Een steekproefsgewijze bemonstering op locaties met geschikt habitat in de meest kansrijke periode is voldoende om de aanwezigheid van Kleine Modderkruiper aan te tonen. Eén veldbezoek is dan ook voldoende om afwezigheid met voldoende zekerheid in beeld te brengen.

Het gebruik van het plangebied door deze soorten kan door middel van nader onderzoek in beeld worden gebracht zodat het werkelijke effect van de ingreep op (het leefgebied van) daadwerkelijk aanwezige soorten kan worden bepaald. Pas dan kan worden bepaald of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk is. Bij een dergelijke ontheffing worden vaak mitigerende en/of compenserende maatregelen gevraagd. Als wordt voldaan aan dergelijke voorwaarden, kan op basis van eerdere ervaringen redelijkerwijs worden verwacht dat een dergelijke ontheffing door het Ministerie van Economische Zaken wordt verleend.

3.3 Zorgplicht

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

3.4 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- realiseren natuurvriendelijke, flauwe, ondiepe waterhoudende oevers waardoor in nieuwe of verbreedde watergangen een geschikt habitat ontstaat voor de Kleine Modderkruiper.
- nieuwe beplanting realiseren, bijvoorbeeld evenwijdig aan het te realiseren fietspad waardoor routes via lijnvormige elementen, al dan niet met een omleiding, beschikbaar blijven.
- in het ontwerpplan trachten de reeds bestaande lijnvormige elementen te behouden.
- er kunnen nestkasten (zogenaamde mussenflats) worden aangebracht ten behoeve van de Huismus. Deze beschermde soort verliest steeds meer nestmogelijkheden.

Bijlage 1: Literatuurlijst

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea.-Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Groot, de, F.A. 2010, Eco Effectscan, Hogedijk te IJsselstein, AT Milieu-advies B.V.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Nederlands vereniging voor libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odoneta). Nederlandse fauna 4. Nationaal en Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrates Survey-Nederland, Leiden.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Nie, de, H.W. 1997. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen. Media Publishing, Doetinchem.

Websites:

www.hetdrieket.nl

www.natuurloket.nl

www.provinciaalgeoregister.nl

www.provincie-utrecht.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl